

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

ПРОТОКОЛ КЪМ ЕНЕРГИЙНАТА ХАРТА

относно енергийната ефективност и съответните екологични аспекти

ПРЕАМБЮЛ

ДОГОВАРЯЩИТЕ СТРАНИ по настоящия протокол,

като взеха предвид Европейската енергийна харта, приета със Заключителния документ на Хагската конференция за Европейската енергийна харта, подписан в Хага на 17 декември 1991г; и по-специално декларациите, приложени към нея, съгласно които е необходимо сътрудничество в областта на енергийната ефективност и опазването на околната среда,

като взеха предвид също Договора за енергийната харта, открит за подписване от 17 декември 1994 г. до 16 юни 1995 г,

като отчитат работата, осъществявана от международните организации и форуми в областта на енергийната ефективност и екологичните аспекти на енергийния цикъл;

като съзнават повишената надеждност на доставките и на съществените икономически и екологични ползи, които са резултат от прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност въз основа на ефективност на разходите; както и тяхното значение за реструктуриране на икономиките и повишаване на жизнените стандарти;

като признават, че повишаването на енергийната ефективност намалява отрицателните последици от енергийния цикъл върху околната среда, включително глобалното затопляне и подкисляването;

убедени, че цените на енергията трябва да отразяват, доколкото е възможно, конкурентния пазар, като осигуряват пазарно ориентирано ценообразуване, включително по-пълното отразяване на екологичните разходи и ползи, както и като признават, че такова ценообразуване е от жизнено важно значение за прогреса в енергийната ефективност и опазването на околната среда;

като оценяват важната роля на частния сектор, включително малките и средни предприятия за насърчаване и прилагане на мерките за енергийна ефективност, както и стремежа за осигуряването на благоприятна институционална рамка за икономически жизнеспособни инвестиции в областта на енергийната ефективност;

като признават, че търговските форми на сътрудничество може да е необходимо да се допълват с междуправителствено сътрудничество, по-специално в областта на формулирането и анализа на енергийната политика, както и в други области, които са важни за повишаването на енергийната ефективност, но не са подходящи за частно финансиране; и

като желаят да предприемат общи и координирани действия в областта на енергийната ефективност и опазването на околната среда и да приемат протокол, осигуряващ рамка за възможно най-икономичното и най-ефективно използване на енергията ,

СЕ ДОГОВОРИХА КАКТО СЛЕДВА:

ЧАСТ I

ВЪВЕДЕНИЕ

Член 1

Обхват и цели на протокола

1. Настоящият протокол определя принципите на политиката за насърчаване на енергийната ефективност като значителен източник на енергия и за последващо намаляване на неблагоприятното екологично въздействие на енергийните системи. Той, освен това, предоставя насоки за разработването на програми за енергийна ефективност, набелязва областите на сътрудничество и предоставя рамка за разработването на съвместни и координирани действия. Тези действия може да включват проучването, разработването, производството, преобразуването, съхраняването, транспортирането, разпределението и потреблението на енергия и могат да бъдат свързани с всички икономически сектори.

2. Целите на настоящия протокол са:

а) насърчаване на политика в областта на енергийната ефективност, съвместима с устойчивото развитие.

б) създаване на рамкови условия, които насърчават производителите и потребителите да използват енергията възможно най-икономично, ефективно и екологично, по-конкретно чрез организирането на ефективни пазари на енергия и по-пълното отчитане на енергийните разходи и ползи; и

в) поощряване на сътрудничеството в областта на енергийната ефективност.

Член 2

Определения

В настоящия протокол

1. „Харта” означава Европейската енергийна харта, приета със Заключителния документ на Хагската конференция за Европейската енергийна харта, подписан в Хага на 17 декември 1991г; подписването на Заключителния документ се счита за подписване на Хартата.

2. „Договаряща страна” означава държава или организация за регионална икономическа интеграция, които са дали съгласие за обвързване с протокола и за които протоколът е в сила.

3. „Организация за регионална икономическа интеграция” организация, учредена от държави, на която те са прехвърлили компетенцията по определени въпроси, някои от които се регулират от настоящия протокол, включително правомощието да взема задължителни за тях решения по отношение на тези въпроси.
4. „Енергиен цикъл” означава цялата енергийна верига, включително дейности, свързани с проучването, разработването, производството, преобразуването, съхранението, транспортирането, разпределението и потреблението на различните форми на енергия и преработването и унищожаването на отпадъците, както и извеждането от експлоатация, прекратяването или закриването на такива дейности с цел свеждане до минимум на вредните въздействия върху околната среда;
5. „Ефективност на разходите” означава постигането на дадена цел при най-ниски разходи или постигането на най-голяма полза при дадени разходи.
6. „Повишаване на енергийната ефективност” означава действие за поддържане на същото количество продукция (на стока или услуга) без да се намалява качеството или работните характеристики на продукцията, като при това се намалява количеството енергия, необходимо за производството на тази продукция
7. „Въздействие върху околната среда” означава всяко въздействие, което дадена дейност предизвиква върху околната среда, включително човешкото здраве и безопасност, флора, фауна, въздух, вода, климат, ландшафт и исторически паметници или други природни дадености, или взаимодействието между тези фактори; то включва също въздействието върху културното наследство или социално-икономическите условия, които възникват в резултат на промени в тези фактори;

ЧАСТ II

ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА

Член 3

Основни принципи

Договарящите страни се ръководят от следните принципи:

1. Договарящите страни си сътрудничат и ако това е целесъобразно, си оказват съдействие една на друга в разработването и осъществяването на политика, закони и подзаконовни актове в областта на енергийната ефективност.
2. Договарящите страни определят политиката в областта на енергийната ефективност и установяват съответните правови и регулаторни рамки, които, наред с другото, спомагат за:
 - а) ефективното функциониране на пазарните механизми, включително пазарно ориентираното формиране на цените и по-пълното отразяване на екологичните разходи и ползи;

- б) намаляване на бариерите пред енергийната ефективност, като по този начин се стимулират инвестициите;
- в) механизми за финансиране на инициативи за енергийна ефективност;
- г) образование и осъзнаване;
- д) разпространение и трансфер на технологии;
- е) прозрачност на правните и регулаторни рамки.

3. Договарящите страни се стремят да постигат пълната изгода от енергийната ефективност в рамките на целия енергиен цикъл. За тази цел те формулират и прилагат, в рамките на тяхната компетентност, политика за енергийна ефективност и съвместни или координирани действия, основаващи се на ефективност на разходите и ефикасност, с необходимото отчитане на екологичните аспекти.

4. Политиката в областта на енергийната ефективност включва както краткосрочни мерки за коригиране на предшестващи практики, така и дългосрочни мерки за повишаване на енергийната ефективност в рамките на енергийния цикъл.

5. В сътрудничеството си за постигане на целите на този протокол, договарящите страни отчитат разликите помежду им по отношение на неблагоприятните въздействия и разходите по тяхното отстраняване.

6. Договарящи страни признават важната роля на частния сектор. Те поощряват действията, предприети от енергийните предприятия за комунални услуги, отговорните органи и специализираните ведомства, както и тясното сътрудничество между промишлеността и административните власти.

7. Съвместните или координирани действия отчитат съответните принципи, приети в международни споразумения, насочени към опазване и подобряване на околната среда, в които участват договарящите страни.

8. Договарящите страни изцяло използват работата и опита на компетентните международни и други органи и се стремят да избягват дублирана употреба.

Член 4

Разделяне на отговорността и координация

Всяка договаряща страна се стреми да осигури координирането на политиката в областта на енергийната ефективност между всички нейни отговорни органи.

Член 5

Стратегии и цели на политиката

Договарящите страни формулират стратегии и цели на политиката, които имат за цел повишаване на енергийната ефективност и по този начин намаляване на въздействието върху околната среда на енергийния цикъл, в като отчитат техните конкретни условия в енергетиката. Тези стратегии и цели на политиката трябва да бъдат прозрачни за всички заинтересовани страни.

Член 6

Финансиране и финансови стимули

1. Договарящите страни насърчават прилагането на нови подходи и методи за финансиране на енергийната ефективност и на инвестиции в енергетиката, свързани с опазване на околната среда, като споразумения за съвместни предприятия между потребители на енергия и външни инвеститори (наричано по-долу „Финансиране от трета страна“).
2. Договарящите страни се стремят да се възползват от пазарите на частния капитал и съществуващите международни финансови институции и да насърчават достъпа до тях с цел облекчаване на инвестициите в повишаването на енергийната ефективност и в свързаното с енергийната ефективност опазване на околната среда.
3. При условията на разпоредбите на Договора за Енергийната харта и други международни правни задължения, договарящите страни могат да предоставят данъчни или финансови стимули на техните потребители с оглед улесняване проникването на пазара на енергийно ефективни технологии, продукти и услуги. Те се стремят да правят това по начин, който осигурява прозрачност и едновременно с това свежда до минимум деформациите на международните пазари.

Член 7

Насърчаване на енергийно ефективните технологии

1. В съответствие с разпоредбите на Договора за енергийната харта, договарящите страни насърчават търговията и сътрудничеството в областта на енергийно ефективните и екологичните технологии, услуги и управленски практики, свързани с енергетиката.
2. Договарящите страни насърчават използването на тези технологии, услуги и управленски практики в рамките на целия енергиен цикъл.

Член 8

Национални програми

1. С оглед постигането на формулираните в член 5 цели на политиката, всяка договаряща страна разработва, осъществява и редовно актуализира програми за енергийна ефективност, максимално съобразени с нейните условия.
2. Тези програми могат да включват дейности като:

- а) разработване на дългосрочни прогнози за предлагането и потреблението на енергия, които да дават насока при вземането на решения;
 - б) оценка на енергийното, екологичното и икономическото въздействие на предприетите действия;
 - в) определяне на стандарти, предназначени за усъвършенстване ефективността на оборудване, ползващо енергия, както и полагането на усилия за международното им хармонизиране, за да се избягват деформации на търговията;
 - г) развиване и насърчаване на частната инициатива и промишленото сътрудничество, включително смесените дружества;
 - д) стимулиране използването на най-енергийно ефективни технологии, които са икономически жизнеспособни и екологично безвредни;
 - е) поощряване на новаторските подходи в областта на инвестициите с цел повишаване на енергийната ефективност, като финансиране от трета страна и съфинансирането;
 - ж) разработване на съответни енергийни баланси и бази данни, например с данни за търсенето на енергия на достатъчно подробно ниво и за технологиите за повишаване на енергийната ефективност;
 - з) стимулиране създаването на експертни и консултантски служби, които може да бъдат ръководени от публични или частни промишлени предприятия или предприятия за битови услуги, и които предоставят информация за програмите за повишаване на енергийната ефективност и енергийно ефективните технологии и оказват съдействие на потребителите и предприятията;
 - и) подкрепа и поощряване на съвместното производство, както и на мерки за повишаване на ефективността на регионалното производство на топлоенергия и разпределителните системи до сгради и промишлени предприятия;
 - й) създаване на специализирани органи за енергийна ефективност на подходящи нива, които разполагат с достатъчно финансови средства и персонал за разработване и осъществяване на политиките.
3. При осъществяването на своите програми в областта на енергийната ефективност, договарящите страни осигуряват наличието на адекватна институционална и правна инфраструктура.

ЧАСТ III

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 9

Области на сътрудничество

Сътрудничеството между договарящите страни може да се провежда под всякаква форма, която се счита за целесъобразна. Областите на възможно сътрудничество са изброени в приложението.

ЧАСТ IV

АДМИНИСТРАТИВНИ И ПРАВНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 10

Роля на Конференцията за Хартата

1. Всички решения, които взема Конференцията за Хартата в съответствие с настоящия протокол, се вземат само от онези договарящи страни по Договора за Енергийната харта, които са договарящи страни по настоящия протокол.
2. Конференцията за Хартата се стреми да приеме, не по-късно от 180 дни след влизането в сила на настоящия протокол, процедурите за контрол и подпомагане изпълнението на неговите разпоредби, включително изисквания към съставянето на доклади, както и процедури за определяне областите на сътрудничество в съответствие с член 9.

Член 11

Секретариат и финансиране

1. Секретариатът, създаден съгласно член 35 от Договор за Енергийната харта, оказва на Конференцията за Хартата цялото необходимо съдействие за изпълнението на нейните задължения по настоящия протокол и осигурява други услуги за осъществяването на протокола, които могат да бъдат необходими в дадени моменти, при условие, че са одобрени от Конференцията за Хартата.
2. Разходите на секретариата и на Конференцията за Хартата, произтичащи от настоящия протокол, се покриват от договарящите страни по настоящия протокол съобразно възможностите им за финансиране, определени съгласно формулата, изложена в приложение Б към Договора за Енергийната харта.

Член 12

Гласуване

1. Единодушието на договарящите страни, присъстващи и гласуващи на заседанието на Конференцията за Хартата, на което се решават такива въпроси, е необходимо за решения по:
 - а) приемане на изменения и допълнения към настоящия протокол; и
 - б) одобряване на присъединяване към настоящия протокол в съответствие с член 16.

Договарящите страни полагат усилия за постигането на съгласие с консенсус по всеки друг въпрос, изискващ тяхното решение съгласно настоящия протокол. Ако не може да бъде постигнато съгласие с консенсус, решенията по небюджетни въпроси се вземат с мнозинство от три-четвърти от договарящите страни, присъстващи и гласуващи на заседанието на Конференцията за Хартата, на което се решават такива въпроси.

Решения по бюджетните въпроси се вземат с квалифицирано мнозинство от договарящите страни, чиито оценени вноски, съгласно член 11, параграф 2, представляват заедно поне три - четвърти от всичките оценени вноски.

2. По смисъла на този член „договарящи страни, присъствали и гласували” означава договарящи страни по настоящия протокол, присъствали и гласували „за” или „против”, при условие, че Конференцията за Хартата може да реши по процедурните правила да се даде възможност такива решения да се вземат от договарящите страни чрез кореспонденция.

3. С изключение на предвиденото в параграф 1 по отношение на бюджетните въпроси, никакво решение, посочено в този член, не може да бъде валидно, освен ако не е подкрепено с обикновено мнозинство от договарящите страни.

4. Организация за регионална икономическа интеграция при гласуване има брой гласове, равен на броя на държавите-членки, които са договарящи страни по настоящия протокол; при условие, че такава организация не упражнява правото си на глас, ако нейните членове упражняват своето и обратното.

5. В случай на продължителна неизправност на една договаряща страна по отношение изпълнението на нейните финансови задължения съгласно настоящия протокол, Конференцията за Хартата може временно да прекрати упражняването на правото на гласуване на тази договаряща страна изцяло или отчасти.

Член 13

Връзка с Договора за Енергийната харта

1. В случай на несъответствие между разпоредбите на настоящия протокол и разпоредбите на Договора за енергийната харта, преимуществена сила в частта, отнасяща се до това несъответствие, имат разпоредбите на Договора за Енергийната харта.

2. Член 10, параграф 1 и член 12, параграф 1 до 3 не се прилагат към гласуването на Конференцията за Хартата на изменения и допълнения към настоящия протокол, които възлагат задължения или функции на Конференцията за Хартата или на Секретариата, създаването на които е предвидено в Договора за Енергийната харта.

ЧАСТ V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 14

Подписване

Настоящият протокол е открит за подписване от държавите и организациите за регионална икономическа интеграция в Лисабон от 17 декември 1994 г. до 16 юни 1995 г.

Член 15

Ратификация, приемане или одобряване

Настоящият протокол подлежи на ратификация, приемане или одобряване от подписалите го страни. Актовете за ратификация, приемане или одобряване се депозират при депозитаря.

Член 16

Присъединяване

От датата, на която приключва подписването на протокола, протоколът е открит за присъединяване към него на държави и организации за регионална икономическа интеграция, които са подписали Хартата и са договарящи страни по Договора за Енергийната харта, при условия, подлежащи на одобряване от Конференцията за Хартата. Актовете за присъединяване се депозират при депозитаря.

Член 17

Изменения

1. Всяка договаряща страна може да предложи изменения към настоящия протокол.
2. Текстът на всяко предложено изменение на настоящия протокол се съобщава на договарящите страни от секретариата поне три месеца преди датата, на която тя се предлага за приемане от Конференцията за Хартата.
3. Измененията на настоящия протокол, чиито текстове са приети от Конференцията за Хартата, се съобщават от секретариата на депозитаря, който ги представя на всички договарящи страни за ратификация, приемане или одобряване.
4. Актовете за ратификация, приемане или одобряване на измененията към настоящия протокол се депозират при депозитаря. Измененията влизат в сила между договарящи страни, които са ги ратифицирали, приели или одобрили, на 30-тия ден след като при депозитаря се депозират актове на ратификация, приемане или одобряване от поне три-четвърти от договарящите страни. След това измененията влизат в сила за всяка друга договаряща страна на 30-тия ден след като договарящата страна депозира своя акт на ратификация, приемане или одобрение на измененията.

Член 18

Влизане в сила

1. Настоящият протокол влиза в сила на 30-тия ден след датата на депозиране на 15-тия акт за неговата ратификация, приемане или одобряване, или за присъединяване към него от държава или организация за регионална икономическа интеграция, която е подписала Хартата и е договаряща страна по Договора за енергийната харта или на същата дата, на която влиза Договорът за енергийната харта, която от двете е по-късна.

2. За всяка държава или организация за регионална икономическа интеграция, която ратифицира, приема или одобрява настоящия протокол или се присъединява към него след като протоколът е влязъл в сила в съответствие с параграф 1, протоколът влиза в сила на 30-тия ден след депозирането от такава държава или организация за регионална икономическа интеграция на нейния акт за ратификация, приемане или одобряване, или присъединяване.

3. По смисъла на параграф 1 всеки акт, депозиран от организация за регионална икономическа интеграция не се брои за допълнителен към тези, депозирани от държавите-членки на тази организация.

Член 19

Резерви

Никакви резерви не се допускат по отношение на настоящия протокол

Член 20

Оттегляне

1. По всяко време след като настоящия протокол е влязъл в сила за договаряща страна, тази договаряща страна може да представи писмено уведомление пред депозитаря за оттеглянето си от протокола.

2. Всяка договаряща страна, която се оттегля от Договора за Енергийната харта, се счита също за оттеглила се от настоящия протокол.

3. Датата на влизане в сила на оттеглянето съгласно параграф 1 е 90 дни след получаването на уведомлението от депозитаря. Датата на влизане в сила на оттеглянето съгласно параграф 2 е същата като датата на влизане в сила на оттеглянето от Договора за Енергийната харта.

Член 21

Депозитар

Правителството на Република Португалия е депозитар на настоящия протокол.

Член 22

Автентични текстове

В уверение на което, долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха настоящия протокол на английски, френски, немски, италиански, руски и испански език, от които всеки текст има еднаква сила, в един оригинал, който се депозира при правителството на Република Португалия.

Съставено в Лисабон на седемнадесетия ден от м. декември през хиляда деветстотин деветдесет и четвърта година.

За Република Албания

За Република Армения

За Австралия

За Република Австрия

За Азербайджан

За Кралство Белгия

За Република Беларус

За Република България

За Канада

За Република Хърватска

За Република Кипър

За Чешката република

За Кралство Дания

.....

За Европейските общности

За Република Финландия

За Френската република

.....

За Федерална Република Германия

За Република Гърция

За Република Унгария

.....

За Република Ирландия

За Италианската република

За Япония

За Република Казахстан

За Република Киргизстан

За Република Латвия

За Княжество Лихтенщайн

За Великото херцогство Люксембург

За Република Малта

За Република Молдова

За Кралство Холандия

За Кралство Норвегия

За Република Полша

За Португалската република

За Република Румъния

За Руската федерация

За Словашката република

За Република Словения

За Кралство Испания

За Кралство Швеция

За Конфедерация Швейцария

За Република Таджикистан

За Република Турция

За Република Туркменистан

За Република Украйна

За Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия

За Съединените американски щати

За Република Узбекистан

ПРИЛОЖЕНИЕ

Примерен и неизчерпателен списък на възможните области на сътрудничество съгласно член 9

Разработване на програми за енергийна ефективност, включително определяне на пречките и потенциалните възможности за енергийна ефективност, както и разработване на норми за етикетиране и енергийна ефективност.

Оценка на въздействието на енергийния цикъл върху околната среда.

Разработване на икономически, законодателни и регулаторни мерки.

Трансфер на технологии, техническа помощ и смесени производствени предприятия, обект на международен режим за правата на собственост и други приложими международни споразумения.

Научноизследователска и развойна дейност.

Образование, обучение, информация и статистика.

Определяне и оценка на мерки като фискални и други средства, основаващи се на пазарни принципи, включително търгуеми разрешения за отчитане на външни, особено екологични, разходи и ползи.

Анализ на енергетиката и определяне на политика:

- оценка на потенциалните възможности за повишаване на енергийната ефективност,
- анализ на енергийните потребности и статистика,
- разработване на законодателни и регулаторни мерки,
- интегрирано планиране на ресурсите и управление на търсенето,
- оценка на въздействието върху околната среда, включително на крупните енергийни проекти.

Оценка на икономическите инструменти за повишаване на енергийната ефективност и постигането на цели в сферата на екологията.

Анализ на енергийната ефективност при преработката, преобразуването, транспортирането и разпределението на въглеродороди.

Повишаване на енергийната ефективност при производството и преноса на енергия:

- комбинирано производство
- компоненти на централите (котли, турбини, генератори и др.),
- интегриране на мрежите.

Повишаване на енергийната ефективност в строителния сектор:

- стандарти за топлоизолация, пасивно използване на слънчевата енергия и вентилацията,
- системи за отопление на помещения и климатични системи
- високоефективни горелки с ниска емисия на азотни окиси,

- измерителни технологии и индивидуални измерители,
- домакински прибори и осветление.

Услуги за общините и кварталите

- местни отоплителни системи
- ефективни системи за газоразпределение,
- технологии за енергийно планиране,
- побратимяване на градове или други съответни териториални единици,
- енергийно управление в градовете и обществените сгради
- управление на отпадъците и възстановяване на енергията от тези отпадъци

Повишаване на енергийната ефективност в промишления сектор:

- съвместни предприятия,
- каскадно използване на енергията, комбинирано производство на електро- и топлоенергия и рекулперация на отпадната топлина,
- енергийни ревизии.

Повишаване на енергийната ефективност в транспортния сектор:

- стандарти за характеристиките на превозните средства,
- разработването на ефективни транспортни инфраструктури.

Информация:

- разяснителна работа,
- бази данни: достъп, технически спецификации, информационни системи,
- разпространение, събиране и систематизиране на техническа информация
- поведенчески проучвания

Подготовка и обучение:

- обмен на управленски кадри, държавни служители, инженери и студенти от областта на енергетиката,
- организиран на международни курсове за обучение.

Финансиране:

- разработване на правна рамка,
- финансиране от трета страна,
- смесени дружества,
- съвместно финансиране.
